

Töölön musiikkiopiston yleisen oppimäärän opetussuunnitelma

Nimi

Töölön musiikkiopiston yleisen oppimäärän opetussuunnitelma

Kunta

Helsinki

Hyväksymispäivämäärä

SISÄLTÖ

1. Töölön musiikkiopiston toiminta-ajatus.	1
1.1. Tavoitteena hyvä musiikkisuhde.	1
1.2. Itsetuntemusta esiintymisestä.	1
2. Töölön musiikkiopiston arvot.	3
3. Oppimiskäsitys.	4
4. Oppimisympäristöt ja työtavat.	5
5. Töölön musiikkiopiston toimintakulttuuri.	6
6. Opintojen laajuus ja rakenne.	7
7. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet.	8
8. Oppimäärän yksilöllistäminen.	9
9. Oppimisen arviointi.	10
9.1. Arviointi opintojen aikana.	10
9.2. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	10
9.3. Todistukset.	10
10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet.	12
11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.	13
12. Toiminnan jatkuva kehittäminen.	14
13. Muut suunnitelmat.	15
14. Musiikki.	16
14.1. Varhaisiän musiikkikasvatus.	16
14.2. Musiikin yhteiset opinnot.	16
14.2.1. Opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	16
Yleiset tavoitteet.	16
Opintokokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt.	17
Opintokokonaisuuden suoritus ja suorituksen arviointi.	19
14.3. Musiikin teemaopinnot.	19
14.3.1. Teemaopintojen tavoitteet.	19
Teemaopintojen rakenne ja opintokokonaisuudet.	20
14.4. Aikuisten musiikin opetus.	25
14.5. Työtavat musiikin opetuksessa.	25
14.6. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa.	25

1. Töölön musiikkiopiston toiminta-ajatus

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksessa luodaan edellytyksiä taidesuhteen kehittymiselle ja elinikäiselle taiteenalan harrastamiselle. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Opetusta annetaan myös varhaiskasvatuksen muodossa sekä aikuisille. Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta L633/1998 5§ ja asetukseen A813/1998 1§ sekä opetushallituksen vahvistamiin opetussuunnitelmien perusteisiin, opetustoimilupa on Helsingin kaupungin myöntämä.

Opetuksen lähtökohta on oppilas ja hänen perheensä. Opetusta annetaan kaiken ikäisille yksilöopetuksena ja/tai ryhmäopetuksena erilaisissa kokoonpanoissa, joita voidaan muodostaa myös perheittäin. Oppilaat ovat ensisijaisesti Töölöstä ja sen lähiympäristöstä. Töölön musiikkiopistossa opetusta annetaan sekä taiteen perusopetuksen yleisen että laajan oppimäärän mukaan. Tämä mahdollistaa juuri kullekin oppilaalle sopivat tavoitteet ja haasteet omien mahdollisuuksiensa mukaan. Jos elämäntilanne, motivaatio ja innostuksen kohteet muuttuvat on helppoa myös vaihtaa oppimäärää talon sisällä.

1.1. Tavoitteena hyvä musiikkisuhde

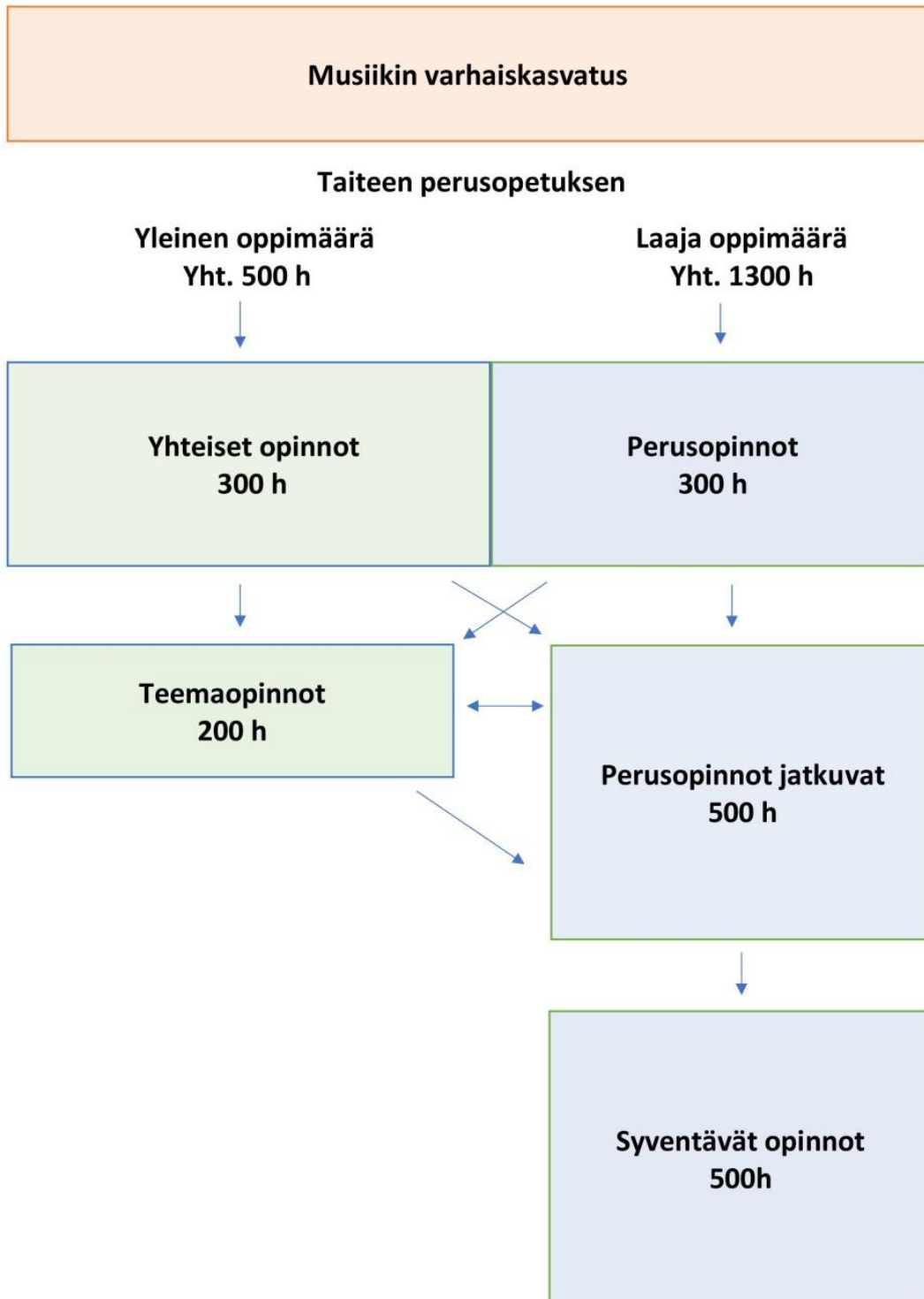
Töölön musiikkiopistossa tavoitteena on, että oppilaalle muodostuisi myönteinen ja elämää rikastuttava musiikkisuhde. Pidämme tärkeimpänä tukea kunkin oppilaan omaa, ainutlaatuisia tapaa kasvaa ja kehittyä musiikin parissa. Aidon kiinnostuksen syntyminen ja sen pohjalta toimiminen luovat parhaat edellytykset monipuolisten taitojen saavuttamiseen. Toimiva vuorovaikutus oppilaan, oppilaan vanhempien ja opettajan kesken tukee hyvän musiikkisuhteen rakentumista.

1.2. Itsetuntemusta esiintymisestä

Töölön musiikkiopistossa järjestetään neljä kertaa vuodessa konserttiviikko, jolloin kaikki oppilaat tasosta riippumatta pääsevät esiintymään. Konserteissa oppilaat, opettajat ja vanhemmat tapaavat toisiaan säännöllisesti, mikä ylläpitää vuorovaikutuksen kulttuurista. Konserteissa oppilaan musiikkimaailma avartuu; hän kuulee muita oman ja muiden instrumenttien soittajia ja erilaisia musiikinlajeja.

Kokemukset esiintymisestä lisäävät oppilaan itsetuntoa ja tukevat oppilaan harjoittelutaitojen kehittymistä. Säännöllisesti ja usein toistuvat esiintymismahdollisuudet voivat myös madaltaa kynnystä esiintyä ja parhaimmillaan kääntävät esiintymisjännityksen positiiviseksi voimavaraksi. Pyrimme pitämään toimintakulttuurimme kannustavana siten, että epäonnistumisen hetkistäkin päästään yli yhdessä ja pystytään ottamaan opiksi.

TÖÖLÖN MUSIIKKIOPISTON

2. Töölön musiikkiopiston arvot

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Töölön musiikkiopistossa opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ilo ja oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman kokemisen ja tekemisen kautta. Oppilasta ohjataan myös keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

3. Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

4. Oppimisympäristöt ja työtavat

Töölön musiikkiopistossa pyritään huolehtimaan siitä, että opiskeluympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Opiskeluympäristö pyritään rakentamaan ilmapiiriltään avoimeksi, myönteiseksi ja oppilasta rohkaisevaksi. Musiikkiopisto vastaa siitä, että tilat, työvälineet ja materiaalit mahdollistavat opiskelun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Musiikkiopisto pyrkii toiminnallaan huolehtimaan myös siitä, että opiskeluympäristö on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen.

Opiskeluympäristössä otetaan huomioon, että taiteellinen työskentely on pitkäjänteistä ja taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Oppilasta ohjataan oppimaan oppimiseen sekä itsenäiseen työskentelyyn ja sen arviointiin.

Töölön musiikkiopiston opetustilat ovat vanhassa kerrostalossa Taka-Töölössä osoitteessa Töölönkatu 50. Ensimmäisessä kerroksessa on muskariluokka ja kaksi muuta opetusluokkaa sekä odotustila. Toisessa kerroksessa on kolme opetusluokkaa, toimisto ja sali. Lisäksi käytössä on bändiluokka ja sen yhteydessä yksi luokka. Musiikkiopiston tilat eivät ole esteettömät.

5. Töölön musiikkiopiston toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Töölön musiikkiopistossa pyritään luomaan toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Tähän pääsemiseksi tarvitaan yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

Töölön musiikkiopiston toimintaa ylläpitää voittoa tuottamaton Töölön musiikkiopiston kannatusyhdistys r.y. Oppilaitoksen hallinnosta vastaa johtokunta, jossa on seitsemän jäsentä. Musiikkiopiston toimintaa johtaa rehtori yhdessä talouspäällikön kanssa. Lisäksi musiikkiopistossa on vanhempien yhdistys.

6. Opintojen laajuus ja rakenne

Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Laskennallinen laajuus tarkoittaa sitä, missä ajassa oppilas tarvittavat taidot keskimäärin saavuttaa.

Yhteiset opinnot koostuvat Musiikkitaito 1, 2 ja 3-kokonaisuuksista, joiden laskennallinen laajuus on 100 tuntia kussakin.

Teemaopinnot ovat 200 tunnin kokonaisuus, johon oppilas valitsee itselleen sopivimmat opinnot yhdessä opettajan kanssa. Yhteismusisointi- ja instrumenttikokonaisuudet jakaantuvat neljään 50 tunnin opintojaksoon, muiden kurssien pituus on 10–25 tuntia.

Yleisen oppimäärän suorittamisen kesto voi vaihdella huomattavasti sen mukaan, kuinka pitkät soittotunnit oppilas valitsee, suorittaako teemaopintoja yhteisten opintojen kanssa yhtä aikaa vai vasta niiden jälkeen, ja ennen kaikkea, kuinka paljon omaa työtä oppilas itse tekee.

7. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Töölön musiikkiopistossa luodaan perusta elinikäiselle taiteen harjoittamiselle aloittamalla opetus oppilaan henkilökohtaisten kiinnostuksen kohteiden pohjalta. Henkilökohtainen hyvä musiikkisuhde ja hyvä musiikillinen itsetunto, joka rakentuu oppilaille heitä arvostavassa ympäristössä, luo perustan myös musiikillisen maailman avartumiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle.

8. Oppimäärän yksilöllistäminen

Jos oppilas ei kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan mukauttaa vastaamaan oppilaan edellytyksiä tapauskohtaisesti. Oppilasta pyritään aina ensisijaisesti tukemaan opiskelussaan siten, että hänen on mahdollista saavuttaa yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet. Jos oppilas ei kuitenkaan monipuolisista tukitoimista huolimatta saavuta yleisen oppimäärän mukaisia tavoitteita, oppimäärä yksilöllistetään.

Yksilöllistäminen tarkoittaa sitä, että oppilaalle määritellään oppiaineeseen yksilölliset tavoitteet ja tukitoimenpiteet, jotka kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Käytännössä oppimäärän yksilöllistäminen voidaan toteuttaa työskentelyssä antamalla yleisesti lisää aikaa ja laatimalla yksilöllisiä oppimistehtäviä.

Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

9. Oppimisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

9.1. Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Ainekohtaiset matriisit ja taitotaulut ovat käytännön arviointityökaluja opettajalle, lisäksi oppilaat toteuttavat itsearviointia.

9.2. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

9.3. Todistukset

Oppilas saa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot. Yleisen oppimäärän päättötodistuksessa ei käytetä numeroarvostelua vaan siihen kirjataan opiskeluaika, opintokokonaisuudet ja niiden tuntimäärät.

Yleisen oppimäärän päättötodistuksessa lukee vaatimusten mukaan kaikki seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja syntymäaika

- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- kunnan päätöspäivämäärä opetussuunnitelman hyväksymisestä
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Todistus voi sisältää myös liitteitä.

Oppilas saa pyydettäessä myös **osallistumistodistuksen** taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoistaan, jos ne keskeytyvät tai oppilas tarvitsee sitä muista syistä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Töölön musiikkiopistoon ei ole pääsykokeita. Oppilaat hyväksytään ilmoittautumisjärjestyksessä. Kuitenkin jo oppilaana olevan sisaruksilla on etuoikeus päästä oppilaaksi.

Töölön musiikkiopistossa opetusta annetaan sekä taiteen perusopetuksen yleisen että laajan oppimäärän mukaan. Tämä mahdollistaa juuri kullekin oppilaalle sopivat tavoitteet ja haasteet omien mahdollisuuksiensa mukaan. Jos elämäntilanne, motivaatio ja innostuksen kohteet muuttuvat on helppoa myös vaihtaa oppimäärää talon sisällä.

11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Yhteistyöstä kodin ja musiikkikoulun välillä vastaavat pääasiassa opettaja ja oppilas tai oppilaan huoltaja. Lukukauden alussa kaikille oppilaille jaetaan oppilastiedotteet. Lisäksi tietoa Töölön musiikkiopiston toiminnasta on koulun kotisivuilla www.toolonmusiikkiopisto.fi sekä Facebook-sivuillamme www.facebook.com/toolonmusiikkiopisto. Matriiseihin ja taitotauluihin annetaan oppilaille ja huoltajille katselumahdollisuus.

Konserttiviikot ovat erittäin tärkeä tilaisuus opettajan ja oppilaan sekä tämän perheen kohtaamiselle. Se, että konserttiviikkoja on neljä lukuvuodessa, mahdollistaa tiiviin, jatkuvan henkilökohtaisen vuorovaikutuksen oppilaan perheen ja musiikkikoulun opettajien ja rehtorin kanssa.

Töölön musiikkiopisto on avoin yhteistyölle myös muiden tahojen kanssa. Tällä hetkellä teemme yhteistyötä lähiseudun palvelutalojen, kirjaston, kaupunginosayhdistyksen sekä monien musiikkioppilaitosten kanssa.

12. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Töölön musiikkiopiston tarjoamaa opetusta kehitetään jatkuvasti rehtorin, johtokunnan ja opettajakunnan toimesta. Myös oppilaat ja vanhemmat voivat esittää arvioita ja ideoita toiminnan kehittämiseksi.

Toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään siten, että se tukee taiteen perusopetuksen musiikin yleisen ja laajan oppimäärän tavoitteiden toteutumista. Kehittämisessä pyritään huomioimaan se, että toimintakulttuuriin vaikuttavista tekijöistä vain osa on jo tiedostettuja, osa tiedostamattomia ja joskus myös suunnittelemattomia. Avoimuuden periaate työpaikalla ja kokouskäytännöissä lisää tiedostamista, moniäänisyyttä sekä mahdollistaa kehittymisen.

Toimintakulttuuria kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, uusia ratkaisuja oppimisympäristöihin sekä kehittämällä ammatillista osaamista yhteistyöverkostoissa. Järjestelmällinen itsearviointi ja jatkuva kehittäminen ovat tärkeä osa oppilaitoksen toimintaa. Näin toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

13. Muut suunnitelmat

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Oppilaitoksella on laadittu "Töölön musiikkiopiston toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma".

14. Musiikki

Musiikin yleisen oppimäärän taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntyemiselle ja musiikin elämänikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan omaehtoista musiikin harrastamista. Opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ja yhteismusisoinnin ilo sekä oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman musiikin tekemisen ja kokemisen kautta.

Oppilasta kannustetaan esteettisen ja luovan ajattelun sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet sekä tuetaan oppilaiden myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kehittymistä. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa musiikin harrastamiseen. Oma musiikkiharrastus asettuu osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

14.1. Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Varhaisiän musiikkikasvatus sisältää musiikkileikkikoulu- ja soitinvalmennustoiminnan sekä näihin läheisesti liittyvän muun toiminnan. Varhaisiän musiikkikasvatusta järjestetään ryhmissä, myös perhe- ja soitinryhmät ovat mahdollisia.

Varhaisiän musiikinopetuksen tavoitteena on, että lapsi saa musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja, jotka muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja musiikkiharrastukselle. Lapsi kehittyä kuuntelemaan ja kokemaan musiikkia sekä ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musiikin elementit – rytmi, muoto, harmonia, melodia, dynamiikka ja sointiväri – muodostavat opetuksen keskeisen sisällön.

Elämysten avulla, leikin keinoin harjaannutetaan lapsen musiikillista muistia ja musiikin kuunteluvalmiuksia sekä tuetaan hänen kognitiivista, emotionaalista, motorista ja sosiaalista kehitystään.

14.2. Musiikin yhteiset opinnot

14.2.1. Opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Yleiset tavoitteet

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Yhteisten opintojen tavoitteet ja sisällöt

Yhteiset opinnot tarkoittavat yleisen oppimäärän ensimmäistä 300 tuntia, jotka jakautuvat kolmeen opintokokonaisuuteen, kukin 100 tuntia. Yhteisten opintojen tarkoituksena on tarjota oppilaalle musiikin perustaidot ja myös kehittää yhteismusisointiosaamista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteena on tukea oppilaan minän kasvua ja kykyä ymmärtää ympäröivää todellisuutta sekä ohjata vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Opetuksessa on keskeistä taiteen tekemisen ja kokemisen henkilökohtainen kokeminen; halu ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti.

Yhteisten opintojen tavoitteet jakautuvat neljään osioon, joiden tavoitteet on määritelty seuraavasti:

Soittaminen ja laulaminen, jossa opetuksen tavoitteena on

- tutustuttaa oppilas valitsemaansa instrumenttiin tai instrumentteihin
- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- ohjata oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen
- ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti.

Esittäminen ja ilmaiseminen, jossa opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia esiintymisen harjoitteluun
- ohjata oppilasta toteuttamaan oma osuutensa osana musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta musiikilliseen ilmaisuun
- rohkaista oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen, jossa opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia kuulonvaraisesti
- opastaa oppilasta havainnoimaan myös muiden oppilaiden musisointia
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti.

Taiteidenvälinen osaaminen, jossa opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia toiseen taiteenalaan ja sen ilmaisukeinoihin tutustumiseen.

(Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Yhteiset opintokokonaisuudet sisältävät sekä lähiopiskelua että omaa harjoittelua. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja. Kaikille yhteisten opintojen jälkeen tai niiden rinnalla oppilas valitsee kurssitarjonnasta vapaavalintaisia teemaopintoja. Oppilas saa vuosittain henkilökohtaista ohjausta opiskeluohjelmansa laatimisessa.

Opintokokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt

Musiikkitaito 1

Musiikkitaito 1- kokonaisuuden laskennallinen laajuus on 100 tuntia ja se sisältää tavoitelementtejä monipuolisesti kaikilta tavoitealueilta.

Tavoitteet:

Musiikkitaito 1 tavoitteena on, että oppilas

- oppii tuntemaan oman instrumenttinsa ja huolehtimaan siitä
- opettelee hyvän soittoasennon ja luontevan äänentuottotavan
- kiinnostuu musiikista ja tutustuu erilaisiin musiikin lajeihin
- ymmärtää harjoittelun merkityksen
- tutustuu erilaisiin musiikin merkitsemistapoihin
- saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen ja kokemusta esiintymistilanteista
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen
- saa valmiuksia ulkoa soittamiseen ja kuulonvaraiseen oppimiseen
- tuottaa omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja

Sisältö:

Opetus sisältää viikoittain oman soittimen tai laulun oppitunnin joko yksityis-, pari- tai ryhmäopetuksena. Lisäksi oppilas osallistuu yhteismusisointitaitoja ja/tai musiikin hahmottamista tukeviin opintoihin, joko vuosittain järjestettävästä kurssitarjonnasta valittavina ryhmämuotoisina aineina tai omaan soittotuntiin sulautettuna.

Musiikkitaito 2

Musiikkitaito 2- kokonaisuuden laskennallinen laajuus on 100 tuntia ja se sisältää tavoiteelementtejä monipuolisesti kaikilta tavoitealueilta. Kokonaisuuteen osallistuminen edellyttää musiikkitaito 1-kokonaisuuden suorittamista.

Tavoitteet:

Musiikkitaito 2 tavoitteena on, että oppilas

- oppii lisää suunnitelmallisesta harjoittelusta
- kehittyä instrumentin hallinnassa ja tekniikassa ja omaksuu hyvän soittoasennon
- saa valmiuksia yhteismusisointiin
- tuottaa lisää omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kiinnostuu musiikin kuuntelemisesta
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen
- saa valmiuksia ulkoa soittamiseen
- oppii esiintymistaitoja

Sisältö:

Opetus sisältää viikoittain oman soittimen tai laulun oppitunnin joko yksityis-, pari- tai ryhmäopetuksena. Lisäksi oppilas osallistuu yhteismusisointitaitoja ja/tai musiikin hahmottamista tukeviin opintoihin, joko vuosittain järjestettävästä kurssitarjonnasta valittavina ryhmämuotoisina aineina tai omaan soittotuntiin sulautettuna.

Musiikkitaito 3

Musiikkitaito 3- kokonaisuuden laskennallinen laajuus on 100 tuntia ja se sisältää (tavoite-)elementtejä monipuolisesti kaikilta tavoitealueilta. Kokonaisuuteen osallistuminen edellyttää musiikkitaito 2-kokonaisuuden suorittamista.

Tavoitteet:

Musiikkitaito 3 tavoitteena on, että oppilas

- oppii harjoittelemaan pitkäjänteisesti ja itsenäisesti
- oppii tulkintaa ja saa valmiuksia teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- kehittää musiikin merkitsemistapojen tuntemusta ja käyttämistä
- kehittää edelleen valmiuksiaan yhteismusisointiin
- saa valmiuksia elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- kykenee soittamaan ulkoa ja kuulonvaraisesti
- osallistuu aktiivisesti oman ohjelmistonsa koostamiseen yhdessä opettajan kanssa

- saa lisää valmiuksia esiintymiseen
- tuottaa omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja sekä käyttää näitä taitoja itselleen sopivassa määrin

Sisältö:

Opetus sisältää viikoittain oman soittimen tai laulun oppitunnin joko yksityis-, pari- tai ryhmäopetuksena. Lisäksi oppilas osallistuu yhteismusisointitaitoja ja/tai musiikin hahmottamista tukeviin opintoihin, joko vuosittain järjestettävästä kurssitarjonnasta valittavina ryhmämuotoisina aineina tai omaan soittotuntiin sulautettuna.

Opintokokonaisuuden suoritus ja suorituksen arviointi

Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet suoritetaan omilla yksilö-, pari- ja pienryhmätunneilla. Oppilaalle kerrotaan opintokokonaisuuden alussa siihen kuuluvat tavoitteet ja suunnitellaan yhdessä, miten ne voidaan saavuttaa. Opintojen aikana suunnitelmia voidaan tarkentaa tai muuttaa. Saavutetut tavoitteet merkitään ainekohtaisiin taitotauluihin/matriiseihin. Opintokokonaisuus on suoritettu, kun tavoite yhdessä oppilaan ja opettajan toimesta todetaan saavutetuksi.

14.3. Musiikin teemaopinnot

14.3.1. Teemaopintojen tavoitteet

Opintojen tavoitteena on auttaa oppilasta vahvistamaan henkilökohtaista musiikkisuhdettaan ja löytämään omaehtoista tapaa ilmaista itseään musiikin kautta. Tavoitteena on myös, että oppilas oppii soveltamaan hankkimiaan taitoja erilaisissa tilanteissa ja pääsee myös pohtimaan musisointinsa suhdetta muihin taiteenlajeihin.

Teemaopinnot voi suorittaa yhteisten opintojen jälkeen tai samaan aikaan niiden kanssa lukuunottamatta Instrumentti 4- ja 5-opintokokonaisuuksia. Teemaopintoihin kuuluu erityisesti erilaisia ryhmässä tekemisen muotoja.

Teemaopintojen tavoitteet jakautuvat neljään osioon:

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kehittämään instrumentti- ja yhteismusisointitaitojaan oman kiinnostuksensa mukaisesti
- tukea oppilaan säännöllistä harjoittelua
- ohjata oppilasta käyttämään musiikin hahmottamistaitojaan musisointinsa tukena
- ohjata oppilasta kuulonsuojeluun.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- ohjata oppilasta improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi ja motivoituneeksi musiikin kuuntelijaksi
- opastaa oppilasta hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia kuulonvaraisesti.

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- *tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn.*

(Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Teemaopintojen rakenne ja opintokokonaisuudet

Teemaopintojen laajuus on yhteensä 200 tuntia. Teemaopinnot koostuvat opintokokonaisuuksista, jotka sisältävät viikottain järjestettäviä opintoja sekä periodeittain järjestettäviä työpajoja. Opintokokonaisuuden muodostavien kurssien laajuus on 10-50 tuntia. Oheisen kaavion mukaiset kurssit ovat esimerkkejä, muitakin voidaan järjestää. Oppilas valitsee itselleen parhaiten sopivat teemaopinnot vuosittain määritellyn kurssitarjonnan mukaisesti. Kaikkia kursseja ei välttämättä järjestetä vuosittain ja ryhmittäin opetettavilla kursseilla on minimiosallistumismäärä kurssista riippuen. Osa viikonloppukursseista saattaa sisältää lisämaksun.

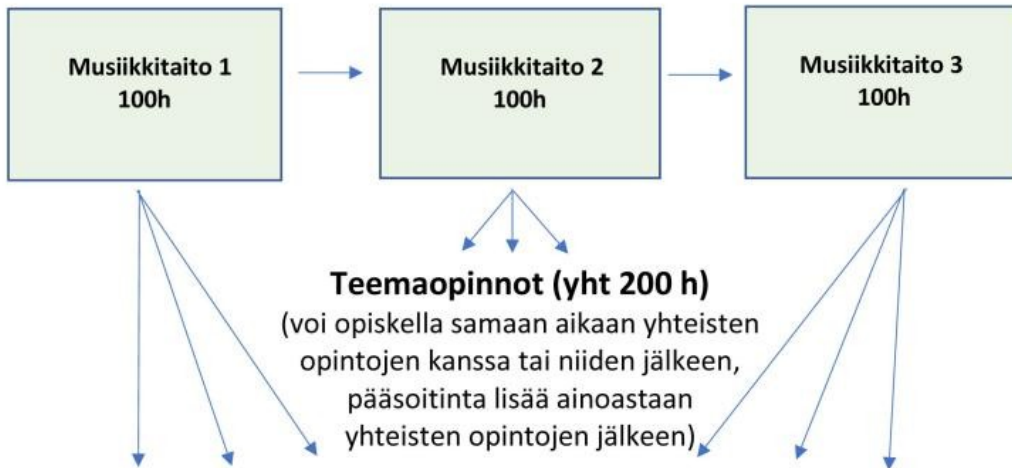
Tärkeää: Oppilaan opintopolku kootaan yksilöllisesti ja joustavasti ottaen huomioon oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä teemaopintojen neljä tavoitealuetta: soittaminen ja laulaminen, esiintyminen ja ilmaiseminen, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen, ja taiteiden välinen osaaminen. Oppilaalla voi olla vahvakin painotus johonkin teemaopintojen osa-alueeseen, kunhan teemaopintokokonaisuus rakennetaan siten, että kaikki tavoitealueet tulevat huomioituksi.

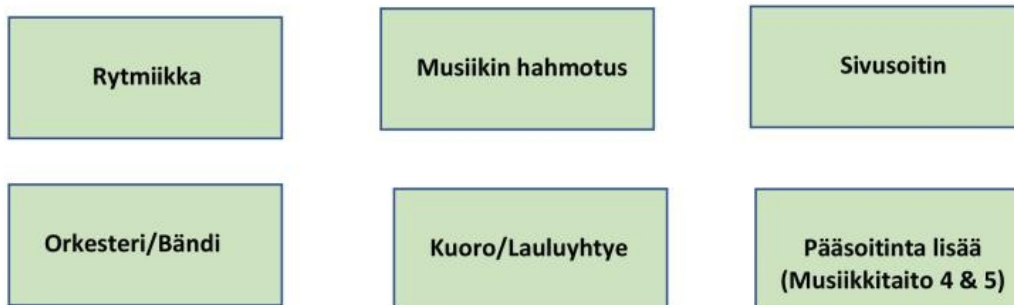
TÖÖLÖN MUSIIKKIOPISTON opintopolkujen rakennuspalikoita:

Yleinen oppimäärä 500 h = yhteiset opinnot 300 h + teemaopinnot 200 h

Yhteiset opinnot (yht. 300 h)

Viikoittain järjestettävät teemaopinnot (a' 50 h):

Teemaopintoja voi opiskella myös vuosittain kurssikalenterin mukaan järjestettävissä työpajoissa (a' 10-25 h), joiden sisällöt voivat vaihdella vuosittain.

Tässä esimerkkejä työpajoista:

Instrumenttiopinnot

Teemaopintojen soitin- tai lauluopinnot sisältävät valinnaisen määrän 50 tunnin opintokokonaisuuksia joko omassa soittimessa tai laulussa. Opetuksen tavoitteena on syventää oppilaan yhteisten opintojen aikana saavuttamaa osaamista pääinstrumentissaan sekä ohjata oppilasta musiikillisesti rikkaaseen ja luovaan ilmaisuun. Jokainen opintokokonaisuus sisältää lähiopiskelua ja omaa harjoittelua.

Musiikkitaito 4

Musiikkitaito 4- kokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50 tuntia ja se sisältää elementtejä monipuolisesti kaikilta teemaopintojen tavoitealueilta. Kokonaisuuteen osallistuminen edellyttää Musiikkitaito 3-kokonaisuuden suorittamista.

Opetus sisältää viikoittain oman soittimen tai laulun oppitunnin joko yksityis- tai ryhmäopetuksena.

Musiikkitaito 4 tavoitteet:

- oppilas oppii harjoittelemaan itsenäisesti
- oppilaan ilmaisutaidot kehittyvät
- oppilas kehittää monipuolisesti soittotekniikkaansa
- oppilas osaa soittaa ulkoa ja kuulonvaraisesti
- oppilaan nuotinlukutaidot kehittyvät edelleen
- oppilas kykenee hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia

Musiikkitaito 4 sisällöt:

- oppilas soittaa vaativampaa omalle instrumentilleen sävellettyä ja/tai sovitettua musiikkia
- oppilas harjoittelee eri tyylisiä kappaleita
- oppilaan harjoittelemien teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia tutkitaan ja analysoidaan
- oppilas kehittää edelleen harjoittelun peruselementtejä: säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- oppilas harjoittelee omien sävellysten ja sovitusten tuottamista soittimesta riippuen
- oppilas harjoittelee yhä laajempien kokonaisuuksien soittamista
- oppilas esiintyy yksin tai erilaisissa kokoonpanoissa

Musiikkitaito 5

Musiikkitaito 5- kokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50 tuntia ja se sisältää elementtejä monipuolisesti kaikilta teemaopintojen tavoitealueilta. Kokonaisuuteen osallistuminen edellyttää Instrumentti 4-kokonaisuuden suorittamista.

Opetus sisältää viikoittain oman soittimen tai laulun oppitunnin joko yksityis- tai ryhmäopetuksena.

Musiikkitaito 5 tavoitteet:

- oppilas oppii monipuolista musiikillista ajattelukykyä
- oppilas ymmärtää musiikillisia lainalaisuuksia ja musiikin jäsentämistä
- oppilas kehittää musiikin tulkintaa edelleen
- oppilas saa elämyksiä ja oivalluksia myös musiikin kuuntelijana ja kasvaa aktiiviseksi musiikinkuuntelijaksi
- oppilas löytää itselleen sopivia luovia musiikin tekemisen tapoja ja pääsee kokemaan myös poikkeusteollista työskentelyä
- oppilas saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen

Musiikkitaito 5 sisällöt:

- tunneilla harjoitellaan monipuolisesti omalle instrumentille sävellettyä ja/tai sovitettua musiikkia
- oppilasta tuetaan yhä oppimaan mielekkäitä, tehokkaita ja itselle sopivia harjoittelutapoja
- tunneilla improvisoidaan ja/tai käytetään luovuutta ja mielikuvitusta harjoitteiden keksimisessä
- oppilas kehittää edelleen omien sävellysten ja sovitusten tuottamista soittimesta riippuen
- oppilas harjoittelee yhä laajempien kokonaisuuksien soittamista

- kuunnellaan musiikkia, tutustutaan oman ajan musiikkiin sekä musiikkikulttuuriin ja käydään mahdollisuuksien mukaan konserteissa

Sivuinstrumentti 1

Sivuinstrumentti 1- kokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50 tuntia.

Tavoitteet:

Sivuinstrumentti 1 tavoitteena on, että oppilas

- oppii tuntemaan oman instrumenttinsa ja huolehtimaan siitä
- opettelee hyvän soittoasennon ja luontevan äänentuottotavan
- kiinnostuu musiikista ja tutustuu erilaisiin musiikin lajeihin
- ymmärtää harjoittelun merkityksen
- tutustuu erilaisiin musiikin merkitsemistöihin
- saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen ja kokemusta esiintymistilanteista
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen
- saa valmiuksia ulkoa soittamiseen ja kuulonvaraiseen oppimiseen

Sisältö:

Opetus sisältää viikoittain oman soittimen tai laulun oppitunnin joko yksityis-, pari- tai ryhmäopetuksena. Musiikin hahmottamista opiskellaan myös soittotunneilla.

Sivuinstrumentti 2

Kokonaisuuteen osallistuminen edellyttää Sivuinstrumentti 1-kokonaisuuden suorittamista. Sivuinstrumentti 2- kokonaisuuden laskennallinen laajuus on 50 tuntia.

Sivuinstrumentti 2 tavoitteena on, että oppilas

- omaksuu eri tyylisiä kappaleita
- kehittyy instrumentin hallinnassa ja tekniikassa ja omaksuu hyvän soittoasennon
- saa valmiuksia yhteismusisointiin
- rohkaistuu improvisoimaan ja säveltämään
- kiinnostuu musiikin kuuntelemisesta
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen
- saa valmiuksia ulkoa soittamiseen
- oppii esiintymistaitoja

Sisältö:

Opetus sisältää viikoittain oman soittimen tai laulun oppitunnin joko yksityis-, pari- tai ryhmäopetuksena. Musiikin hahmottamista opiskellaan myös soittotunneilla.

Yhteismusisointi

Opetuksen tavoitteena on syventää oppilaan yhteisten opintojen aikana saavuttamaa osaamista yhteismusisoinnissa sekä ohjata oppilasta musiikillisesti rikkaaseen ja luovaan ilmaisuun. Jokainen opintokokonaisuus (50 laskennallista tuntia) sisältää lähiopiskelua ja omaa harjoittelua. Koko teemaopintojen yhteismusisoinnin laskennallinen laajuus oppilaan opintopolusta riippuen on n. 50–200 tuntia.

Yleisen oppimäärän yhteismusisointiopintojen arvioinnissa käsitellään yleisen oppimäärän tavoitealueet, jotka ovat: soittaminen ja laulaminen, esiintyminen ja ilmaiseminen, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen, ja taiteiden välinen osaaminen.

Lukuvuoden mittaiset kurssit, laskennallinen laajuus à 50 tuntia:

- orkesteri
- bändi
- lauluyhtye/kuoro
- kamarimusiikkikokoonpanot
- rytmiiikka

Tavoitteet:

- oppilas kehitty yhteismusisoinnissa
- oppilas oppii toimimaan ryhmän jäsenenä ja kuuntelemaan muiden soittoa/laulua
- oppilas oppii valmiuksia improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen
- oppilas oppii kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta
- oppilas oppii hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia kuulonvaraisesti
- oppilas pääsee esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- oppilas ymmärtää kuulonsuojelun merkityksen

Sisällöt:

- soitetaan / lauletaan opettajan ja oppilaiden yhdessä valitsemaa ohjelmistoa
- oppilas soittaa / laulaa yhdessä muiden kanssa ja hahmottaa osansa kokonaisuudesta
- oppilas musisoi osana kokonaisuutta sekä omaksuu valmiuksia yhteissoinnin kehittämiseen
- oppilas kokeilee improvisointia mahdollisuuksien mukaan
- oppilas esiintyy oppitunneilla ja oppituntien ulkopuolella erilaisissa konserteissa yksin tai yhdessä muiden kanssa
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen

Musiikin hahmotusopinnot

Musiikin hahmottamiseen kuuluu ns. musiikin perusteiden kurssien lisäksi myös musiikin historian, musiikkiteknologian ja säveltämisen kurssit sekä mahdollisesti näitä yhdistävät tai aivan uusiakin näkökulmia avaavat kurssit. Osa kursseista on lukukauden tai -vuoden mittaisia, osa periodiluonteisia. Koko musiikin hahmottamisen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus oppilaan opintopolusta riippuen n. 50–200 tuntia.

Keskeiset tavoitteet:

Oppilas

- oppii musiikin luku- ja kirjoitustaidon
- oppii musisoimaan kuulonvaraisesti
- oppii harmonian perusteet; sovelletaan oman instrumentin tarpeisiin
- oppii erityisesti opiskelemansa musiikinlajin tyypillisen terminologian käytön
- tutustuu musiikin historiaan ja tyyliin, syventäen tietoja ja taitoja omien kiinnostuksenkohteidensa mukaan
- tutustuu musiikkiteknologiaan
- tutustuu luovaan musiikin tuottamiseen (sävellys, improvisaatio, sovittaminen, vapaa säestys)
- oppii yhdistämään muha-aidot instrumenttitaitoihinsa

Keskeinen sisältö:

- lauletaan ja rytmitehtäviä yksin, pienryhmissä ja yhdessä ryhmän kanssa, oppien samalla yhteisessä sykkeessä ja sävelkorkeudessa pysymistä ja luonnollista äänenkäyttöä
- tehdään tehtäviä
- soitetaan harmoniatehtäviä sopivilla soittimilla yksin, pareittain tai pienryhmissä, joko erikseen tai melodioita säestäen
- esitetään oppilaiden omilla soittotunneilla opettelemia kappaleita muille ryhmän jäsenille ja analysoidaan näitä kuulonvaraisesti

- tutkitaan rakenteita oppilaiden ja/tai opettajan valitsemista kappaleista, musiikin eri tyyllilajeista
- lauletaan myös kaanoneita ja kaksi- tai useampiäänisiä tehtäviä
- tehdään sovituksia valituista kappaleista tai harjoitteista
- merkitään opitut taidot henkilökohtaisiin taitotauluihin

Teematyöpajat

Teematyöpajaopintojen tavoitteena on monipuolistaa musiikinopetusta ja auttaa oppilasta ymmärtämään taidetta laajemmin. Työpajan laskennallinen laajuus on vaativuudesta riippuen 10-25 tuntia. Työtapana voi olla esim. yhteisen esityksen, projektin tai muun kokonaisuuden harjoittaminen ja esittäminen.

Opetusta järjestetään intensiivijaksoina vuosittaisen kurssisuunnitelman mukaan.

Teematyöpajojen yksityiskohtaiset tavoitteet ja sisällöt vaihtelevat työpajasta riippuen.

14.4. Aikuisten musiikin opetus

Aikuisten opetusta suunniteltaessa ja järjestettäessä otetaan huomioon, että aikuiset harrastajat ovat musiikkitaidoissaan ja -tiedoissaan hyvin eri vaiheissa ja heidän kiinnostuksen kohteensa ja harrastusmotivaationsa ovat monenlaisia. Aikuisten oppimisessa korostuu itsenäisyys ja oma-aloitteisuus, ja opetuksessa otetaan huomioon aikuisten kyky itse ohjata omaa oppimistaan ja harjoitteluaan.

Osallistuminen opiskelun suunnitteluun ja arviointiin ovat onnistuneen opiskelun edellytyksiä. Sitoutuminen ja halu oppia ja kehittyä ovat oppimisen vahva tuki, joka voi korvata esimerkiksi iän tuomia fyysisiä rajoituksia. Sosiaalinen vuorovaikutus ja yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen sekä kannustava ja myönteinen palaute ovat myös aikuisten oppimisessa tärkeitä.

14.5. Työtavat musiikin opetuksessa

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat musiikin yleisen oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Tavoitteena on, että valitut työtavat ja opiskeluympäristöt sallivat monipuolisen työskentelyn sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että oppilaat saavat tilaisuuksia kehittää yhteismusisoinnin taitojaan. Työtapojen valinnalla voidaan vahvistaa myös oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Työskentelyssä hyödynnetään teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

14.6. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Musiikin yleisessä oppimäärässä arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Siksi se on oleellinen osa jokaista oppimisprosessia ja opettamista. Palautteen ja arvioinnin antamisessa kiinnitetään huomiota erityisesti oppimisprosessiin ja sen aikana tapahtuneisiin muutoksiin. Tavoitteena on, että arviointi tukee oppilaan itsetunnon sekä oppimaan oppimisen, itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitojen kehittymistä.

Arviointia suoritettaessa huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin. Monipuolinen ja rohkaiseva arviointipalaute auttaa oppilasta vähitellen asettamaan opiskelulle myös omia tavoitteita. Lisäksi arvioinnin tarkoituksena on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja tuottaa opettajalle tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata. (Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet 2017)

Yleisen oppimäärän teemaopintojen instrumenttiopintojen opintokokonaisuudet suoritetaan omilla yksilö-, pari- ja pienryhmätunneilla. Oppilaalle kerrotaan opintokokonaisuuden alussa sen sisältö ja tavoite, samoin kuin se miten poissaolot korvataan.

Ainekohtaisissa taitotauluissa/matriiseissa eritellään sisällöt ja niiden edellyttämät taidot. Opintokokonaisuuden osatavoitteiden saavuttamiset merkitään taitotauluun ja matriisiin. Kun tarvittava määrä merkintöjä ja esiintymisiä on kertynyt, katsotaan opintokokonaisuus suoritetuksi. Teemaopintojen päätteeksi oppilas tekee pienimuotoisen lopputyön valitsemallaan tavalla, lopputyöhön sisältyy myös pieni kirjallinen osuus, joka voi olla esim. oman pienen konsertin ohjelmalehtisen tekeminen.

Itsearviointi kulkee mukana lukukausittain. Lyhyen kyselyn avulla kartoitetaan, miten oppilas on kokenut edellisen lukukauden opintojen innostavuuden ja etenemisensä niissä.

Opintopolut kootaan yksilöllisesti ja joustavasti opintokokonaisuuksista oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. Opintokokonaisuuksien sisällöissä ja suoritustavoissa toteutetaan valinnaisuutta ja vaihtoehtoisuutta oppilaslähtöisesti.